શ્રી શત્રુંજય - મુક્તિ સમ્યગ્જ્ઞાન અભ્યાસક્રમ

શ્રી શત્રુંજય-મુક્તિ · સા વિદ્યા યા વિમુક્તયે · સમ્યગ્ જ્ઞાન અભ્યાસક્રમ

C/o. શાહ ગોવિંદજી વીરમ, ફેકટરી કમ્પાઉન્ડ, મોંઢા રોડ, ઔરંગાબાદ - ૪૩૧ ૦૦૧

સમ્યગ્જ્ઞાન પ્રવેશિકા

◆◆◆ અભ્યાસક્રમ જવાબ પત્ર ◆◆◆

એનરોલમેન્ટ નંબર ____________ ૬ ગામ નવેમ્બર - 2021

વિદ્યાર્થીનું નામ ____________

પ્રશ્ન-૧ ખાલી જગ્યા

(૧)	ગુલાબી
(૨)	ચામડા
(૩)	કુશલ
(૪)	વિશાખા
(૫)	ગર્જે
(૬)	સંતો
(૭)	જૈન શાસન
(૮)	બાદબાકી
(૯)	પ્રજ્ઞા
(૧૦)	યાચના
(૧૧)	આશ્રવ
(૧૨)	સદ્ગુણો
(૧૩)	કમઠ
(૧૪)	સાધુઓ
(૧૫)	તકદીર
(૧૬)	ઉપદેશ
(૧૭)	નળીયા
(૧૮)	ધર્માનુષ્ઠાન
(૧૯)	નવકલ્પી
(૨૦)	વિવાહ

પ્રશ્ન-૨ એક જ શબ્દમાં

(૧)	નવકારશી
(૨)	થોય
(૩)	તૃણ નો
(૪)	સ્થૂલીભદ્ર
(૫)	અભયકુમાર
(૬)	ગાબા
(૭)	પ્રભુદર્શન
(૮)	શિખરી
(૯)	શઠ
(૧૦)	સ્થલચર
(૧૧)	ડંસ
(૧૨)	સદ્ગુણો
(૧૩)	ભદ્રબાહુસ્વામી
(૧૪)	સુજાતક હાથી
(૧૫)	નેમિકુમાર

(૫)	બીજા ને
(૬)	યતિ
(૭)	સન્માન ના
(૮)	તેને
(૯)	લેખન
(૧૦)	ચરણોની/પગની
(૧૧)	વચનગુપ્તિ
(૧૨)	ચરકી
(૧૩)	ઐરાવત ક્ષેત્ર
(૧૪)	બુદ્ધિ થી
(૧૫)	પ્રજ્ઞા
(૧૬)	નાશ કરનાર
(૧૭)	વધ
(૧૮)	વિઘ્ન વિના
(૧૯)	સ્ત્રી
(૨૦)	અંતરદ્વીપ

પ્રશ્ન-૩ શબ્દનો અર્થ

(૧)	પુજા
(૨)	કાચબા
(૩)	અપયશ
(૪)	રહો

પ્રશ્ન-૪ જોડકાં જોડો

(૧)	૭	(૬)	૮
(૨)	૯	(૭)	૫
(૩)	૬	(૮)	૧
(૪)	૨	(૯)	૩
(૫)	૧૦	(૧૦)	૪

પ્રશ્ન-૫ સંખ્યામાં જવાબ

(૧)	૬
(૨)	૭
(૩)	૧૩
(૪)	૯૦૦
(૫)	30
(૬)	૫૪
(૭)	૧૨
(૮)	૧00
(૯)	૫00
(૧૦)	૫

	પ્રશ્ન-૬ ✓ કે X		પ્રશ્ન-૭ આ વાક્ય ક્યા પાને છે તે નંબર
(૧)	X	(૧)	૧૩
(૨)	X	(૨)	૪
(૩)	✓	(૩)	૨૧
(૪)	✓	(૪)	૧૧
(૫)	X	(૫)	૨૦
(૬)	X	(૬)	૯
(૭)	✓	(૭)	૨૬
(૮)	✓	(૮)	૧૫
(૯)	✓	(૯)	૨૨
(૧૦)	X	(૧૦)	૧૮

પ્રશ્ન ૧-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૨-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૩-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૪-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૫-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૬-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૭-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૮-મેળવેલ ગુણ	=	કુલ ગુણ

રીમાર્ક ____________ તપાસનારની સહી ____________

પ્રશ્ન - ૮ જીવવિચાર ગ્રંથમાં મનુષ્યો વિષે વર્ણન કરતા ગ્રંથકારે સ્થાન કે ક્ષેત્રની અપેક્ષાએ મનુષ્યોના

૧. ત્રણ સ્થાન કહ્યા છે -- તે સ્થાનો કે ક્ષેત્રો નીચે પ્રમાણે જાણવા --

1) કર્મભૂમિ - જ્યાં અસી એટલે જ કે તલવાર, મસી એટલે જ કે લેખન અને કૃષિ એટલે જ કે ખેતી નો વ્યાપર વ્યવહાર હોય છે તે કર્મભૂમિ કહેવાય છે. એવી કર્મભૂમિઓ 15 જાણવી ..

૨) અકર્મભૂમિ - જ્યાં અસી-મસી-કૃષિનો વ્યાપર-વ્યવહાર નથી તે અકર્મભૂમિ છે. એવી ૩૦ અકર્મભૂમિઓ

3) અંતરદ્વીપ - જંબૂદ્વીપના ભરત અને હિમવંત ક્ષેત્રની વચમાં હિમવંત પર્વત છે તથા ઐરાવત અને હિરણ્યવંત ક્ષે વચમાં શિખરી પર્વત છે આ બન્ને પર્વતો પૂર્વ પશ્ચિમ લવણસમુદ્ર સુધી લંબાયેલા છે.. આ બન્ને પર્વતનાં બન્ને છેડે દાઢાઓ છે --૭-૭ દાઢા ઉપર 7-7 દ્વીપ છે -- એટલે ૫૬ અંતરદ્વીપ + ૧૫ કર્મભૂમિ + ૩૦ અકર્મભૂમિ એમ ૧૦૧ મનુષ્ય ક્ષે

૨. ગિરનાર મંડન નેમકુમાર તથા એમના ઉપર અગાધ પ્રેમ વરસાવનારી રાજીમતીના નવ ભવ નીચે પ્રમાણે
પહેલા ભવમાં નેમકુમાર ધન નામે રાજપુત્ર હતા ત્યારે રાજીમતીનો ~~ભવ~~ જીવ ધનવતી નામે એમની પત્ની હતા.. બીજા 1st દેવલોકમાં એ બન્ને દેવ અને દેવી હતા.. ત્રીજા ભવમાં નેમકુમાર ચિત્રગતિ નામે વિદ્યાધર હતા અને રાજીમતી રત્નાવતી નામે એમના હતા.. ચોથા ભવમાં 4th દેવલોકમાં બન્ને દેવા થયા.. પાંચમા ભવમાં નેમકુમાર અપરાજિત રાજા તથા રાજીમતી પ્રિયમતા નામે એમની રાણી હ છઠ્ઠા ભવમાં બન્ને ૧૧માં દેવલોકમાં દેવ થયાં.. સાતમાં ભવમાં નેમકુમાર શંખ નામે રાજા હતા અને રાજીમતી યશોમત નામે એમની પત્ની હતા.. આઠમાં ~~દેવલો~~ ભવમાં બન્ને અપરાજિત વિમાનમાં દેવ થયા, અને નવમા ભવમાં નેમકુ અને રાજીમતી રૂપે જન્મ્યા -- માટે રાજીમતીને નેમકુમાર ઉપર અત્યંત પ્રેમ હતું ..

૩. અનંત કાળથી આ સંસારમાં ભમતો તથા અનંત કાળસુધી રખડપટ્ટી કરનારો અભવી આત્મા એવો કાલસ કસાઈનો પુત્ર સુલસ પાપભીરુતા ગુણને ધરાવનાર હતો -- પોતાના પિતાના કર્મોના વિકના પરિણામ જોઈ એને પોત ભવ સુધારી લીધું.. ચિંતન કર્યું કે પિતાના પાપના ફળો પ્રત્યક્ષ દેખાય છે, પરભવમાં દુર્ગતિ નિશ્ચિત છે -- કેટલા લાંબા સ સુધી દુઃખો ભોગવવા પડશે.. અને વળી આ ચક્ર કાયમ ચાલુ જ રહેશે આવા પાપના ધંધા નથી કરવા.. કાલસૌરિક કસ જ્યારે મરી સાતમી નરકે ગયો અને ૧૨ દિવસ પછી પરિવારજનોએ પિતાનો ધંધો સંભાળવાનું કહ્યું ત્યારે એને સ્પષ્ટ ઈન્કાર દિધું.. પરિવાર જણો પાપમાં ભાગ લેવા તૈયાર થયા ત્યારે એક દાખલો આપી સંસારનું સ્વરૂપ સમજાવ્યું -- કુહાડીથી પોતાને પ્રહાર બતાવે એ પીડામાં ભાગ લેવા કીધું, તો બધા હતલલ બન્યા -- પાપભીરુ સુલસ પાપના પરિણામો ને જોઈ મહાવીરસ્વ એ બતાવેલા શ્રાવક જીવનનો સ્વીકાર કરે છે.. એવું એ ઉચ્ચ આત્મા -- એવા એના મનપરિણામો -- ધન્ય છે એને

૪. શ્રી પાર્શ્વનાથના નામથી યુક્ત 'વિષહરફુલિંગ'નામના મંત્રને જે મનુષ્ય સદા કંઠમાં ધારણ કરે છે અર્થાત નિરંતર એક મનથી તેનો જાપ કરે છે, તેના દુષ્ટ ગ્રહો, અનેક પ્રકારના રોગો, મરકી અને દુષ્ટવિષમ જ્વરો નાશ પામે છે. શાંત થાય

એ મંત્રશ્રીની વાત દૂર રાખીએ તો પણ હે પાર્શ્વનાથ! .. તમને કરેલો પ્રણામ પણ ઘણા ફળને આપનારો થાય છે અને મનુષ્ય અને તિર્યંચમાં રહેલા જીવો કોઈપણ પ્રકારના દુઃખ કે દુર્દશા પામતા નથી --

ચિંતન માત્રથી ઈચ્છિત ફળ આપનાર ચિંતામણી રત્ન અને ઈચ્છિત ફળ આપનાર કલ્પવૃક્ષથી પણ અધિક શક્તિ ધરાવનારું તમારું સમ્યક્ત્વ દર્શન પામવાથી જીવો સહેલાઈથી મોક્ષસ્થાનને પામે છે .. એવાં આ સૂત્રનો ધ્યાન પ્રત્યેક મુમુક્ષુ વ્યક્તિને કરવો જ જોઈએ ..

૫. પરિષહ - શરીર તથા મનને આવતા કષ્ટોને સમતા ભાવે સહન કરવું પણ ધર્મ માર્ગથી જરાએ ચલાયમાન ન થવું તે પરિષહ જય છે -- એમાં પરિ એટલે સમસ્ત પ્રકારે (કષ્ટને) સહ એટલે સહન કર
ઉષ્ણ પરિષહ - ગ્રીષ્મકાલીન સૂર્યના પરિતાપથી સંતપ્ત થવા છતાં ધૂળ, મેલ, પસીનો વગેરેથી પીડીત થવા છ આકુળ વ્યાકુળ ન થવું, સ્નાનની, વસ્ત્રની તથા હવા વિગેરેની ઈચ્છા ન કરતા સમતા ભાવે સહન કરવું તે ઉષ્ણ પરિષહ જય છે.. એક પૂજારી ને કહેતા સાંભળ્યું હતું તડકો તપસે તો કર્મો ખપસે' એને મનમાં ધરી આચરવું જોઈએ
શીત પરિષહ - કડકડતી ઠંડીમાં શરીર અકડાઈ જાય તો પણ સાધુને ન કલ્પે એવા વસ્ત્ર કે આગને વગેરેની ઈચ્